

Отже, статистичні дані демонструють, що найбільший обсяг інвестицій (37%) в аграрний сектор було отримано з Кіпру (в абсолютному вираженні – \$12274,1 млн.), а найменший – з Люксембургу (1,1%), що в абсолютному вираженні становить \$377,1 млн. Загальна сума іноземних інвестицій за зазначений період становить \$33154,9 млн.

Головною проблемою українського продовольчого експорту залишається його переважно сировинна спрямованість. Проблема переважно сировинного експорту полягає в тому, що країна на зовнішньому ринку торгує продукцією з низькою часткою доданої вартості, а імпортує продукцію з високою її часткою. Різниця у вартостях – це транснаціональний податок, який сплачує держава – сировинний експортер. Він спрямовується на розвиток переробних галузей і створення додаткових робочих місць у країнах, які в обмін на українську сільськогосподарську сировину ввозять нам промислові напівфабрикати та готову продукцію [4].

Щодо напрямів нівелювання ризиків для зовнішньоекономічного співробітництва України з ЄС, то серед них можна виділити такі: диверсифікування географічної структури зовнішньої торгівлі, мінімізувавши залежність від окремих ринків та держав; оптимізація та забезпечення збалансованості структури вітчизняного імпорту та експорту; розробка довгострокової програми міжнародного співробітництва України з країнами-членами ЄС та провідними імпортерами вітчизняної продукції з урахуванням динаміки їх розвитку та ризиками виникнення нової фінансової кризи; використання чинника Світової організації торгівлі з метою впливу на позицію іноземних держав щодо диверсифікації зовнішньоторговельних відносин та розбудови співробітництва з Україною [3].

Європейський ринок харчових продуктів дуже ємний, але в той же час досить конкурентний та неоднорідний. Незважаючи на різноманіття сегментів, є ризик того, що навіть якісний український продукт буде ним не прийнятий. Зважаючи на це, вітчизняним виробникам при виході на ринки ЄС потрібно враховувати такі фактори:

– ринок захищений за основними продуктами харчування, але існує багато культур і продуктів, які не попадають під квотування і на які поширюються лише стандарти безпеки та якості; в основному це продукти для здорового способу життя або для споживачів, що мають специфічні потреби (органічні, вегетаріанські, низькокалорійні, дієтичні товари, а також товари з особливим вмістом окремих елементів для людей з несприйняттям окремих елементів – лактози, глю-

тену, деяких протеїнів), але які мають бути виготовлені без втрати якісних характеристик;

– іноді краще знайти партнера з ЄС, який добре розуміється на місцевій специфіці і вже має готову торгову марку, ніж виводити свій продукт на новий ринок (наприклад, краще та вигідніше укласти довгостроковий договір на поставку сировини, за рахунок чого істотно знизити ризики інвестування в освоєння нової технології чи купівлю високовартісного обладнання);

– участь у виставках – найбільш простий спосіб оцінити потенціал ринку, дізнатись вимоги до якості сировини та знайти бізнес-партнерів. Є приклади українських компаній, які поверталися з виставок з успішно укладеними контрактами на поставку продукції [2].

Висновки

Дослідження проблеми зовнішньої торгівлі продукцією аграрного сектору на європейському ринку дозволило виявити, що вітчизняний експорт, з одного боку, обмежений квотами, які залишились на найпопулярніші українські продукти, а з іншого – високими технічними вимогами, що висуває ЄС. Тому закономірно, що обсяг реалізованої на експорт агропромислової продукції має тенденцію до скорочення – в середньому на 15%. Тому було визначено перелік рекомендацій, виконання яких дасть можливість вітчизняним агро-виробникам доступ до світових ринків, інформаційних технологій, розширення участі у міжнародних інвестиційних процесах, освітніх програм допомоги, вдосконалення транспортних та телекомунікаційних систем.

Список використаних джерел

1. Державна служба статистики України [Електрон. ресурс]: [веб-сайт]. – Електронні дані. – Київ: Держстат України, 1998–2016. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua/> (дата звернення 19.03.2016).
2. Житниця Європы: как украинские аграрии пробираются на рынок ЕС [Електрон. ресурс]: спецпроект / М. Бровинська. – 2015. – 13 с. – Режим доступу: <http://www.liga.net/projects/agrarians/>
3. Зовнішньоекономічне співробітництво України: стан, перспективи розвитку, загрози та ризики [Електрон. ресурс]: аналітична доповідь. – Електронні дані. – Київ: 2012 Аналітичний центр «Борисфен Інтел». – Режим доступу: bintel.com.ua/ (дата звернення 19.03.2016). – <http://bintel.com.ua/uk/article/vneshekonom/>
4. Мудрак Р.П. Експорт українського продовольства: стан, тенденції, причини // Економіка України. – 2014 – №5 (630) – С. 70–79.

А.Л. БАЛАНДА,
д.е.н., професор, Бердянський університет менеджменту і бізнесу,
В.П. ПАВЛЕНКО,
д.е.н., НДІІ Мінекономрозвитку і торгівлі України,
О.Ю. РУДЧЕНКО,
д.е.н., професор, НДІІ Мінекономрозвитку і торгівлі України

Інституційне забезпечення державного регулювання стратегічно важливих підприємств для економіки та безпеки країни

У статті розглянуті питання функціонування стратегічно важливих підприємств для економіки та безпеки країни, вдосконалення інституційного забезпечення їх державного регулювання.

Ключові слова: стратегічно важливі підприємства, державне регулювання.

А.Л. БАЛАНДА,
д.э.н., профессор, Бердянский университет менеджмента и бизнеса,
В.П. ПАВЛЕНКО,
д.э.н., НИЭИ Минэкономразвития и торговли Украины,
А.Ю. РУДЧЕНКО,
д.э.н., профессор, НИЭИ Минэкономразвития и торговли Украины

Институционное обеспечение государственного регулирования стратегически важных предприятий для экономики и безопасности страны

В статье рассмотрены вопросы функционирования стратегически важных предприятий для экономики и безопасности страны, усовершенствования институционного обеспечения их государственного регулирования.

Ключевые слова: стратегически важные предприятия, государственное регулирование.

A. BALANDA,
doctor of economic sciences, Berdyansk University of Management and Business,
V. PAVLENKO,
doctor of economic sciences, SRIE Ministry of Economic Development and Trade of Ukraine,
A. RUDCHENKO,
doctor of economic sciences, SRIE Ministry of Economic Development and Trade of Ukraine

Institutional ensuring of state regulation of strategically important enterprises for economy and security of state

In the article are considered issues of functioning of the strategically important enterprises for economy and security of the state, improvement of institutional ensuring of enterprises state regulation.

Keywords: strategically important enterprises, state regulation.

Постановка проблеми. Подолання кризових явищ в національній економіці в значній мірі залежить від ефективного функціонування суб'єктів господарювання, насамперед тих, що мають суттєвий вплив на загальні результати базових галузей.

Саме такими, за визначенням, є стратегічно важливі для економіки та безпеки держави. Поняття «стратегічно важливі підприємства» було застосовано в інституційному середовищі України при врегулюванні приватизаційних процесів, зокрема, такі підприємства були включені до групи «Г», а також при формуванні переліку підприємств, що не підлягають приватизації виходячи з їх особливого статусу. Разом із тим з макроекономічних позицій доцільним є суттєве розширення інституційного середовища функціонування зазначеного кола підприємств, використання їхніх властивостей для забезпечення реформування національної економіки.

Аналіз досліджень та публікацій з проблеми. В сучасній науковій літературі основна увага приділена розгляду питань приватизації стратегічно важливих підприємств, зокрема у працях О. Бондаря, І. Жадан, О. Пасхавера, А. Слівака, М. Четова [1–5] та ін. У той же час недостатньо розглянуті питання, що стосуються застосування щодо них засобів державного регулювання, що особливо важливо для обґрунтування та проведення виваженої економічної політики держави.

Метою статті є розгляд питань щодо вдосконалення інституційного забезпечення державного регулювання стратегічно важливих підприємств для економіки та безпеки країни.

Виклад основного матеріалу. З позиції інституційного забезпечення визначення та функціонування стратегічно важливих підприємств для економіки та безпеки держави (далі – СВП) певний інтерес представляє хронологія щодо прийняття правових актів в цій сфері. Так, у постанові Кабінету Міністрів України «Про затвердження переліку підприємств, які мають стратегічне значення для економіки і безпеки держави» [від 21.08.97 №911, на сьогодні втра-

тила чинність] [6] уперше було наведено перелік таких підприємств. Разом із тим слід підкреслити, що в зазначеному документі не було визначено ні чітке змістовне поняття СВП, ні критерії надання такого особливого статусу. Такі критерії були визначені лише 15 травня 2003 року (тобто через шість років) постановою Кабінету Міністрів України №695 «Про визначення критеріїв віднесення підприємств (організацій) до таких, що мають стратегічне значення для економіки і безпеки держави» [7], що свідчить про відсутність належного наукового обґрунтування.

Зараз чинними є критерії віднесення об'єктів державної власності до таких, що мають стратегічне значення для економіки і безпеки держави згідно з постановою Кабінету Міністрів України №999 від 03.11.2010 [8], що включають насамперед підприємства в таких сферах, як паливно-енергетичний комплекс, які забезпечують цілісність об'єднаної енергетичної системи України, транспортування хімічних продуктів магістральними трубопроводами та обслуговування таких трубопроводів; геологічне вивчення і розробки нафтогазових надр; видобування та переробка корисних копалин загальнодержавного значення; топографо-геодезична і картографічна, а також гідрометеорологічна діяльність; телекомунікації, користування радіочастотним ресурсом та надання послуг поштового зв'язку, державні радіо- і телекомпанії; залізничний транспорт загального користування, автомобільний, морський та річковий транспорт; авіаційна та ракетно-космічна промисловість. При цьому підприємство вважається таким, що відповідає критеріям віднесення об'єктів державної власності до СВП, якщо зазначені умови є основним видом його діяльності і частка його продукції на ринку відповідних товарів в Україні становить не менш як 20%.

Крім того, стратегічними визначаються підприємства, які становлять науковий і науково-технічний потенціал держави та є виконавцями загальнодержавних цільових науко-

во–технічних програм і державних замовлень; підприємства – суб'єкти природних монополій, які провадять діяльність на загальнодержавному ринку товарів; підприємства, частка продукції яких на загальнодержавному ринку товарів, що має важливе соціально–економічне значення, перевищує 35% або ті, які разом з одним або двома іншими підприємствами мають на такому ринку сукупну частку, що перевищує 50%, або не більше ніж з чотирма іншими підприємствами мають на такому ринку сукупну частку, що перевищує 70 відсотків; підприємства, середньооблікова кількість штатних працівників яких перевищує 5 тис. осіб; підприємства, які належать до категорії великих платників податків.

Під дані критерії є спроби відповідним чином визначити саме поняття «стратегічно важливе підприємство». Зокрема, на думку Р. Прокоп'єва, підприємство, яке має стратегічне значення для економіки і безпеки держави, – це суб'єкт господарювання державного сектору економіки, якому належать або за яким закріплені об'єкти державної власності, у тому числі корпоративні права держави у статутних капіталах господарських товариств та який відповідає хоча б одному з критеріїв, визначених законодавством України щодо вказаних правовідносин, і/або у встановленому порядку внесений до переліку підприємств, які мають стратегічне значення для економіки і безпеки держави [10].

На наш погляд, дане визначення поняття «стратегічно важливе підприємство» відповідає формальним правовим положенням чинного законодавства, а якщо підходити з економічних позицій, то воно, по–перше, не відображає його специфічну сутність, що дозволяє надати певному підприємству даний особливий статус; по–друге, стосується лише суб'єктів господарювання державного сектору, що лише фрагментарно характеризують національну економіку. Так, прикладом державного ставлення до стратегічних підприємств є увага конгресу США до корпорації «Крайслер», що опинилася у 1979 році на межі банкрутства. Це зумовило необхідність прийняття спеціального Закону про державне забезпечення запозичень, що надаються корпорації «Крайслер» до повного відновлення її дієздатності.

Критерії віднесення підприємств до стратегічно важливих повинні мати не стільки кількісні, скільки якісні характеристики. Зокрема, зазначеним критеріям не відповідають малі та середні підприємства, що можуть здійснювати наукові розробки, а також унікальні підприємства завдяки своїм природним, екологічним чи культурним особливостям. Крім того, з позицій забезпечення конкурентоспроможності національної економіки важливим є те, щоб до кола СВП увійшли ті, що мають потенціал розвитку, достатній для формування на їхній основі відповідних кластерів. Саме їх розвиток при створенні з боку держави сприятливих для цього умов дозволить забезпечити підвищення конкурентоспроможності національного виробництва.

Що стосується визначення особливостей СВП, то вони, як правило, повинні полягати у наявності так званого стратегічного ефекту, економічний зміст якого полягає у тому, що він відображає рівень захищеності відповідної економічної сфери, її здатність отримувати економічний ефект чи запобігати втратам, зумовленим неможливістю реалізувати інтереси майбутнього розвитку підприємства чи відповідної сфери діяльності.

При цьому стратегічний ефект може бути як позитивним (у разі контролю держави у відповідній сфері), так і негативним (якщо важелі впливу державою втрачено та необхідно здійснювати заходи, спрямовані на відновлення контролю, наприклад, при націоналізації об'єкта чи будівництва нового). Цей підхід вперше був використаний при розробці Методичних рекомендацій щодо прогнозування наслідків та оцінки впливу на стан економічної безпеки держави приватизації деяких категорій підприємств (затверджено наказом Міністерства економіки України 29.05.2009 №518) [11].

З цих позицій доцільним є таке визначення поняття «стратегічно важливе підприємство»: це підприємство, діяльність якого суттєво впливає на безпеку та ефективність національної економіки, її інноваційний розвиток, а також життєдіяльність населення шляхом реалізації науково–технічного, інноваційного, експортного, інфраструктурного потенціалу, виробництва прогресивної, соціально значущої або імпортозамісної продукції завдяки наявності особливих умов функціонування чи стратегічного ефекту як здатності отримувати економічний ефект чи запобігати втратам, зумовленим неможливістю реалізувати інтереси майбутнього розвитку підприємства чи відповідної сфери діяльності.

Що стосується динаміки кількості СВП, то протягом періоду легітимізації цього поняття (тобто з 1997 року по теперішній час) їхня кількість зменшилася відповідно з 1085 одиниць [6] до 308 [12]. Це зумовлене як об'єктивними чинниками (зміною методології визначення, зокрема, в перший перелік включені СВП усіх форм власності, то в останній – лише державного сектору, втратою підприємствами відповідних якостей при актуалізації переліку СВП), так і суб'єктивними. Зокрема, спочатку директори виявляли бажання щодо включення своїх підприємств до цього переліку зі сподіванням на певні пільги та преференції, а коли виявилось, що набуття статусу СВП призводить лише до посилення вимог при приватизації, спостерігалася протилежна тенденція – бажання позбутися цього статусу.

Якщо оцінювати місце СВП у національній економіці та їхній вплив на загальні показники її функціонування, це можливо зробити лише стосовно 2006 року – останній рік спостереження за даними моніторингу, що здійснювався за ініціативою Міжвідомчої комісії з питань аналізу підприємств, які мають стратегічне значення для економіки та безпеки держави, або займають монопольне становище відповідно до Методичних рекомендацій щодо відстежування динаміки основних економічних показників роботи стратегічно важливих підприємств і підприємств–монополістів (на основі індивідуального моніторингу підприємств) із залученням інформації провідних органів державного управління (зокрема, Міністерства економіки, Міністерства фінансів, ФДМУ, Держкомстату, Антимонопольного комітету тощо). Так, незважаючи на те, що кількість підприємств зазначеного кола, що обстежувалися станом на 01.01.2007, становила лише 401 од. (або 0,1% у їх загальній кількості з урахуванням малих підприємств), їхня питома вага у загальній середньообліковій чисельності працюючих дорівнювала 19,1%, обсязі активів – 17,8%, наявних основних засобів (на кінець періоду) – 35%; доходу (виручці) від реалізації продукції (товарів, послуг) – 14,8%, чистому прибутку – 37,3%. При цьому

МАКРОЕКОНОМІЧНІ АСПЕКТИ СУЧАСНОЇ ЕКОНОМІКИ

із загальної кількості СВП 61,3% належали до державного сектору (в тому числі 48,9% – до державної форми власності; 12,4% – до державної корпоративної); 38,7% – до приватної, тобто значна кількість підприємств, що розглядається, пройшли процеси роздержавлення та приватизації.

Аналіз також свідчить, що СВП є, як правило, потужними і капіталоємними. Зокрема, якщо в цілому в національній економіці капіталоємність одного підприємства становить 3,6 млн. грн., то по колу СВП цей показник дорівнює близько 1112,9 млн. грн., тобто перевищує середній розмір у 306 разів (по колу СВП–монополістів – відповідно 1329,3 млн. грн. та 365 разів), а в промисловості – 9,0 млн. грн. проти 701,1 млн. грн., тобто перевищує у 78 разів (1199,7 млн. грн. та у 133 рази). Якщо ж розглядати показник середньооблікової чисельності працівників, то розбіжності дещо менші, що свідчить про відносно більшу капіталоємність СВП. Зокрема, середньооблікова чисельність працівників на підприємствах, що обстежуються, дорівнювала на кінець 2006 року 4367 осіб проти 26 осіб у цілому по економіці України, а по промисловості – відповідно 3992 проти 72, а по колу СВП–монополістів – відповідно 7760 та 5831 особа.

Таким чином, СВП складають своєрідну несучу конструкцію національної економіки, значною мірою формують її науково–технічний, виробничий і експортний потенціал, а також часто виконують містоутворюючі функції як з позицій забезпечення зайнятості, так і формування місцевих бюджетів та утримання ще й досі об'єктів соціальної сфери. В цьому контексті необхідно забезпечити сприятливі умови їх діяльності як важливого чинника ефективного функціонування національної економіки в цілому.

Якщо ж розглядати роль СВП у державному секторі в цілому, то її характеризують дані, що наведено у таблиці.

Що стосується засобів впливу та підтримки функціонування СВП (зокрема, стосовно питань їх інвестиційно–інноваційної діяльності), то в цій сфері були вжиті певні заходи. Так, починаючи з 2000 року було прийнято низку Указів Президента України: «Про заходи щодо залучення коштів,

отриманих від приватизації державного майна, на інноваційне інвестування підприємств, що мають стратегічне значення для економіки та безпеки держави» (від 15.07.2000 №905), «Про деякі питання інноваційного інвестування підприємств, що мають стратегічне значення для економіки та безпеки держави» (від 01.07.2002 №593), «Про фінансову підтримку інноваційної діяльності підприємств, що мають стратегічне значення для економіки та безпеки держави» (20.04. 2004 №454/2004). Зокрема, останнім з метою підвищення конкурентоспроможності національної економіки, ефективності використання науково–технічного та інноваційного потенціалу підприємств, що мають стратегічне значення, Кабінету Міністрів України:

– передбачати під час розроблення проектів законів про Державний бюджет України спрямування не менш як 10 відсотків коштів, отриманих від приватизації державного майна, на фінансову підтримку інноваційної діяльності підприємств, що мають стратегічне значення для економіки та безпеки держави;

– забезпечувати складення щорічного прогнозу обсягів фінансування відібраних інноваційних проектів підприємств;

– забезпечувати проведення моніторингу впливу результатів виконання інноваційних проектів підприємств на конкурентоспроможність національної економіки та технологічну укладність промисловості.

На жаль, положення зазначених документів не було виконано, що дозволило б сприяти формуванню умов для впровадження інноваційної моделі розвитку національної економіки. Підтвердженням цього є положення Указу Президента України Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 15.02.2008 «Про забезпечення національних інтересів і національної безпеки у сфері приватизації та концептуальні засади їх реалізації»[10]. Зокрема, в ньому ще раз наголошується на тому, що рівень нормативно–правового регулювання засад приватизації державного майна таким, що призводить до ослаблення системи державного регулювання і контролю у сфері приватизації, зниження інвестиційної та інноваційної активності у стратегічних галузях

Питома вага показників СВП у загальних показниках функціонування держсектору в 2012–2013 роках, %

Показник	Питома вага показників СВП у загальних показниках по державному сектору в 2012 році		Питома вага показників СВП у загальних показниках по державному сектору в 2013 році	
	з НАК «Нафтогаз України»	без НАК «Нафтогаз України»	з НАК «Нафтогаз України»	без НАК «Нафтогаз України»
Загальна кількість суб'єктів господарювання	x	x	6,3	6,3
у т.ч. працюючі суб'єкти господарювання	x	x	9,9	9,8
Середньооблікова кількість штатних працівників	60,2	60,2	59,5	59,5
Загальна вартість активів	76,3	66,9	73,3	70,4
Первісна вартість основних засобів	97,4	97,4	94,3	94,3
Оборотні активи	72,7	52	71,5	51,1
Власний капітал	89,4	88,2	85,2	83,6
Дебіторська заборгованість	71,7	50,4	70,7	45,4
Кредиторська заборгованість	57,6	45,8	59,9	44,3
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	76,1	64,2	70,5	59,8
Чистий фінансовий результат	70	19	75,9	x

Джерело: розраховано на основі інформації моніторингу Мінекономрозвитку.

економіки, ускладнює створення конкурентного середовища в економіці, а відтак створює загрозу національним інтересам і економічній безпеці держави.

Висновки

Таким чином, важливою умовою подолання кризових явищ в економіці та забезпечення динамічного соціально-економічного розвитку країни є посилення уваги до СВП, що відповідає інтересам економічної безпеки держави. В цьому контексті доцільним є здійснення комплексу організаційно-економічних та правових заходів щодо формування сприятливого інституційного середовища та запровадження інструментів впливу на функціонування СВП, зокрема, прийняття законів України «Про стратегічно важливі підприємства», «Про націоналізацію», реформування СВП державного сектору (з можливим формуванням на їх основі інтегрованих корпоративних структур); відновлення моніторингу СВП, обґрунтування доцільності застосування в процесі їх приватизації механізму «золотої акції» виходячи з неврегульованості питань націоналізації та відсутності інших реальних важелів впливу на нових власників в разі їх дій чи бездіяльності, що суперечать національним інтересам.

Список використаних джерел

1. Бондар О.М. Організаційно-економічний механізм приватизації стратегічних підприємств (на матеріалах промислових підприємств України). – Автореферат. – К.: – КНЕУ. – 2001. – 18 с.
2. Жадан І.О. Гуманістичні засади приватизаційних процесів власності / І.О. Жадан / Державні економічні механізми та важелі гуманізації суспільства. – К.: Видавничий дім «Корпорація», 2008. – С. 142–153.
3. Пасхавер О.Й. Державний сектор і функції держави у період кризи / О.Й. Пасхавер, Л.Т. Верховодова, О.М. Кошик. – К.: Міленіум, 2009. – 129 с.
4. Слівак А.Є. Приватизація стратегічно важливих підприємств як чинник забезпечення економічної безпеки країни // Економіка

України: стратегічне планування / Від. ред. В.Ф. Беседін, А.С. Музиченко. – К.: НДЕІ, 2008. – С. 414–417.

5. Чечетов М.В. Приватизація: теорія, методологія, практика / М.В. Чечетов. – К.: ІВЦ Держкомстату України, 2005. – 645 с.

6. Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження переліку підприємств, які мають стратегічне значення для економіки і безпеки держави» (від 21.08.97 №911). – [Електрон. ресурс]. – Режим доступу: <http://www.rada.gov.ua>

7. Постанова Кабінету Міністрів України «Про визначення критеріїв віднесення підприємств (організацій) до таких, що мають стратегічне значення для економіки і безпеки держави» (від 15.05.2003 №695). – [Електрон. ресурс]. – Режим доступу: <http://www.rada.gov.ua>

8. Постанова Кабінету Міністрів України «Про визначення критеріїв віднесення об'єктів державної власності до таких, що мають стратегічне значення для економіки і безпеки держави» №999 від 03.11.2010). – [Електрон. ресурс]. – Режим доступу: <http://www.rada.gov.ua>

9. Указ Президента України «Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 15.02.2008 «Про забезпечення національних інтересів і національної безпеки у сфері приватизації та концептуальні засади їх реалізації»/ Урядовий кур'єр. – 2008. – №52. – С. 11.

10. Прокоп'єв Р. Підприємства, які мають стратегічне значення для економіки і безпеки: проблеми правового регулювання / Р. Прокоп'єв. – [Електрон. ресурс]. – Режим доступу: irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?C21CO

11. Методичні рекомендації щодо прогнозування наслідків та оцінки впливу на стан економічної безпеки держави приватизації деяких категорій підприємств (затверджено наказом Міністерства економіки України 29.05.2009 №518). – [Електрон. ресурс]. – Режим доступу: <http://www.me.gov.ua/Documents/Download?id=5bbb5dbd-65ec-4771-b60>

12. Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження переліку об'єктів державної власності, що мають стратегічне значення для економіки і безпеки держави» (від 04.03.2015 №83). – [Електрон. ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/83-2015-%D0%BF/page>

Ю.Л. ТРУШ,
к.е.н., доцент, Національний університет харчових технологій,
А.М. ДЕРЕВ'ЯНКО,
студентка, Національний університет харчових технологій

Стан та проблеми розвитку підприємницької діяльності в секторі малого бізнесу України

Мале підприємництво у країнах з розвинутою ринковою економікою є провідним та найбільш численним сектором, який визначає темпи економічного розвитку та є основою сучасної ринкової інфраструктури. В сучасних умовах розвиток мережі підприємств малого бізнесу проводиться без належної державної підтримки, фінансових можливостей для за-початкування бізнесу та нормалізованих конкурентно-ринкових відносин. Комплексне вирішення цих питань дозволить підвищити рівень розвитку та конкурентоспроможність малих підприємств на українському ринку.

Ключові слова: мале підприємництво, малий бізнес, держава, ВВП.

Ю.Л. ТРУШ,
к.э.н., доцент, Национальный университет пищевых технологий,
А.Н. ДЕРЕВ'ЯНКО,
студентка, Национальный университет пищевых технологий

Состояние и проблемы развития предпринимательской деятельности в секторе малого бизнеса Украины

Малое предпринимательство в странах с развитой рыночной экономикой является ведущим и наиболее многочисленным сектором, который определяет темпы экономического развития и является основой современной